

De Paresimi

De la intrarea in Paresimi preotul cel tanar, pus abea de-o jumatat' de an sa pastoreasca Magura, - sat reslatit de lume, pierdut de drumuri si intalnit numai de poteci, ascuns in caldarea dintre trei dealuri - implanta, in fiecare duminica ghimpi noi in inima matusei Stana.

Parintele cel tanar, aprins de ravna Domnului ca de-o flacara nepotolita, nu se mai satura de cazanii.

Mereu cuvanta despre un rau cu ape tari, curatitoare, care improspateaza si invioreaza viata omului, daca ne spalam in undele lui pacatele. Vorbea despre spovedirea cea buna, care se face din suflet umilit, si care nu ascunde nici un pacat, nici o gresala, ori cat de grea sau de rusinoasa ar fi.

Si era de mirare cu cata cutezanta si incredintare ii izbea pe crestini in fata :
- "Poate nici unul n'ati facut pana acum o spovedire buna. Pacatele grele si rusinoase le-ati ascuns, si ati ajuns mai rau decat paganii" .

Matusa Stana asculta infricosata, si dupa liturghie, acasa cu batranul ei, la masuta joasa, abia imbuca. Razima lingura de blidul inflorit verde, si privind cu teama la mosneag :

- "Iaca! Iar ma innadus! Popa are dreptate, citeste in sufletul omului. Talpa iadului o sa ajungem, Mitre, de nu vom asculta ! "

Batranul, cu ochii inpaiegeniti, sorbea mai departe, linistit, din fiertura, si din cand in cand, cu miscari domoale, isi dadea la o parte, de pe ochi, o suvita aspra de par alb.- "Tu nu te gandesti la cazanie! Tu mananci odihnit" , zicea intr'un tarziu matusa, neslabindu-l din ochi pe mosneag. Si gura i se aduna din nou intr'o punga incretita.- "Ba ma gandesc", se auzea lin glas gros deasupra farfuriei.- "Daca te gandesti, cum mai poti manca ?"

Mosneagul mormaina ceva in mustatile ingalbenite de fum.- "Da, stiu eu cum te gandesti! Tie cazania iti intra pe-o ureche si-ti ieasa pe cealalta. Si nu-ti dai seama ca suntem oameni cu un picior in groapa, ca suntem putregaiuri gata sa se darama".- "Si ce-ai vrea sa fac? " intreaba mosneagul privind-o cu ochii mici, ca in mari departari. "Sa nu mai am tihna de-o imbucatura, cum nu ai tu ? Eu sunt om cu scaun la cap, tu femeie ! Pe mine nu ma imbata nime cu apa rece. N'or fi toate cu lapte cate le spune tinerelul aista".

Matusa se crucea, se infricoso: - "Stiam eu ca nu-ti pasa. Daca ti-ar pasa ..."- "Ba-mi pasa, ca om fiind ma simt gresit si eu. Cine-i fara pacate in lume? Dar iti spun ca tinerelul aista nu poate fi mai cuminte, nici mai sfant ca popa cel batran. Si-mi pare ca prea se 'nversuneaza impotriva pacatului. Sa stii de la mine ca asta nu-i semn bun. Imi pare om plin de mandrie in lupta cu diavolul, si cine se inalta se va umili !".Baba ofta si-si despatura punga :

- "Mitre, Mitre ! Cum poti vorbi asa de o fata sfintita ? Tinerel este, dar are multa invatatura si dar proaspat".

Mosneagul isi stergea mustatile cu dosul palmei, se razima cu spatele de perete, isi scotea tutunul si, dupa ce isi aprindea o tigara noduroasa, zicea :- "Sa fie dumnealui sanatos ! Nu vreau nici un rau. Dar mi se pare mie ca un popa batran, cum era parintele Costan, tot stie mai bine ce-i cu sufletul omului, si ce-i pe lumea cealalta. Raposatul cat ce-ti punea patrafirul pe cap, stia ce-i cu tine. Pana numarai zece, te si deslega si-ti turna canonul. Scoteai banul ruginit din serpar, i-l puneai in palma, si, cu sufletul usurat, porneai linistit dupa treaba. Nu-ti statea plugul in brazda cu ceasurile, ca acum. Azi oamenii asteapta ca pe spini in usa bisericii, pana sa le vina randu!. Tinerelul de azi are nevoie de-un ceas pana sa vada ce-i in sufletul omului. Ravna este, n'am ce zice, dar si lipsa de pricepere, si oamenii sunt nemultumiti".

Matusa Stana clatina cu jale capul, se uita cu mila si cu teama la mosneag :- "Simtiam eu ca tu nu te alegi cu nimic din cazaniile parintelui. Vad ca tu n-ai inteles nici temeiuil propovaduirii sale. Iata, vreau sa-ti dau o mana de ajutor. Lauzi pe parintele Costan. Dumnezeu sa-l hodieasca, a fost om de omenie. Dar cum te spovedea? Abla ingenunchiai subt patrafir, abla incepeai sa spui, si te oprea : "Lasa, lasa! Stiu eu! Muerile cu gura pacatuesc, ca-s rele de limba!" Si se grabea sa-ti dea canonul - Apoi, bine, Mitre, -spovedanie era asta ? Cand avea vreme parintele Castan sa te intrebe ce-ai facut in copilarie, ce ai gresit in tinerete? Te-a intrebat vr'odata daca ti-ai spus la spovada din urma toate pacatele? Daca nu te-ai rusinat sa-ti marturisesti vreunul? Te-a luat vr'odata sa te descoasa de cand ai fost de sapte ani, de cand ai ajuns la anii priceperii, chiar si mai dinainte?".

Mosneagul o asculta zambind usor, fumuriu, cu ochii inpaingeniti, sorbind cu lacomie din tigara : "Copilarii ! " zicea el.- "Asa ?

Iti par copilarii?"- "D'apoi cum ! Sa-ti aduci aminte de cand ai fost de sapte ani. Sunt lucruri, tu femeie, si mai de demult, de cari iti aduci aminte. Iata, de-o pilda, cand a ars la Manoila, la vecinul, eram numai de patru ani, si-mi aduc aminte ca acum. Tin minte si de cand am cazut din marul cel varatec, desi, cum spunea mamuca, eram si mai mic. Dar', de cate ori i-ai mintit si nu i-ai ascultat pe parinti, cine sa-si mai aduca aminte ! Parintele e tanar si nu cunoaste sufletul omului. Sufletul inchide unele lucruri ca intr'un mormant, unde putrezesc si nu se mai alege nimic de ele. Pe altele le aduna, cum aduni hainele intr'o lada, la pastrare. Dar cine-mi spune mie ca pacatele copilariei sunt in lada. Eu, drept sa-ti spun, nu am m'ai dat cu ochii de ele. Nu stiu sa fi avut pacate in copilarie. De altfel, ce pacate poate face omul la varsta asta ?".

Batrana clatina din cap a paguba :- Nu-ti dai silinta sa-ti amintesti! Eu cum mi-am adus aminte ca am luat toate ouale, douasprezece din cuibarul dela noi din sura unde oua gaina vecinei? Si nu puteam fi mai mare de cinci ani",- "O mai fi pacat si atata lucru!" zambea mosneagul". Eu, baetandru, am rasucit grumazul unui cocos al vecinului, si totdeauna am crezut ca bine am facut! De zeci de ori pe zi cucuriga, bata-l Precista, de pe strasina gardului si zburu la noi in curte sa-l bata pe al nostru. Sarea de trei coti de la pamant si-l scarmana pe al nostru de-l facea tot sange".

- "Si n'ai spus niciodata la spovedire ?".- "Ce era sa spun ! A facut mamuca din el niste taetei !".

- "Si n'ai sa spui nici acum la spovedirea ce te asteapta ?"- "Parca Dumnezeu sfantul n'ar sti ce-a patimit cocosul nostru de raul impintenatului aceleuia !".- "Dar parintele asteapta sa-i spui tot".

- "Parca de cocosul acela nu mai incapa Sfintia sa ! A fost o judecata dreapta, tu muere!"

Baba isi despartura cu greutate gura supta.- "Mi-am pus eu in gand sa-ti ajut sa faci o spovedire dreapta, Dumnezeu imi vede inima ! Da'mi pare ca ma trudes in desert. Dupa cum vad tu nu vei marturisi nici alte pacate de demult, multe si grele". Mosneagul clipi din ochii mici :

- "Ce pacate ?" Baba il privi sfredelitor :- "De-o pilda treaba cu cei doi berbeci. Ai marturisit vr'odata popii subt patrafir?". Batranul incrunta din sprancene :- "Ce berbeci, tu femee ?"

- "Ei, iaca! Nici de asta nu-ti mai aduci aminte. Si, pe vremuri, a fost plin satul! Erai junisan, erai de optsprezece ani, cand cu alti flacai ati furat doi berbeci din turma margineanului".

Fruntea lui mos Mitru se descreti: un zambet usor ii lumina fata.- "A fost un ramaseag, tu muere, si a fost o razbunare pe dreptate. Margineanul cu tarla era om insurat, si tot nu lasa in pace fetele de la noi. Da' pe urma ne-am impacat si a ospatat si el din carnea berbecilor; ba si vinul, tot el l-a platit".

Matusa il privea mirata si infricata. Nici asta nu era pacat? Si cum de patru saptamani de Paresemi ea isi insirase in gand si constiinta un sir nesfarsit de greseli de cand era copila pana azi, tot greseli marunte care raiu si scapau mereu din randuiala in care le asezase pentru spovada, - se simtia pe-o clipa incurcata ; poate ca mosneagul ei are dreptate. Dar repede isi aduse aminte de propovedaniile din biserica si vazu ca popa avea dreptate, iar batranul ei era un pacatos indaratnic, dintre aceia cari greu se pot mantui.

Si hotararea ei de a-l scapa de iad, se intari. Nu numai Dumineca, dupa liturghie, ci si in zile lucratoare, ii pomenea mereu mosneagului greseli si pacate pe care i le cunostea si ea. Batranul o asculta cu rabdare, si adeseori o lua peste picior si radea de staruinta femeii, mai ales cand ii descoperea prin ce mijloace reusise ea sa-si aduca aminte de greselile ei. Hotarara sa se spovedeasca amandoi Vineria, in saptamana a cincea a postului mare. Matusa Stana gemea si ofta cu ziua de cap. Mosneagul incepu sa se intristeze si el.

Seara, in prezua zilei de spovada, Mos Mitru, dupa cina, ridica bratul in semn ca vrea sa spuna o vorba. Baba, care se ridica de la masa, il vazu ingandurat si se lasa pe scaun.

- "Asculta, Stano", incepu batranul cu glasul scazut. "Mane ne vom pleca subt patrafirul popii capetele batrane. Ne infatiseam inaintea Domnului. M'am gandit mult si la vorbele popii si la ale tale. Tu mi te-ai spovedit mie ca si popii, nu-i asa ?"- "Curat asa, Mitre",

- "Ei bine, daca te vei spovedi maine si preotului cum mi te-ai descoperit mie de cinci saptamani, spovedirea ta nu va avea nici un pret". Baba se misca usor pe scaun, apoi ramase incremenita.- "N'ai pomenit de un pacat pe care tu si Dumnezeu il stiti de mult. Te vei duce subt patrafir cu fleacuri, iar pacatul cel greu iti va ramanea pe suflet".

Matusa se facu si mai mica, pe scaun...- "Vreau sa-ti vin si eu in ajutor, sa-ti aduci aminte. Asculta dar ! Nu eram de un an casatoriti cand, intr'o noapte de vara, fara luna, numai cu stelele strajere de-asupra, a iesit cineva tiptil din casa noastra si s'a strecurat in gradina, unde astepta Ion a Diacului, junisanul din vecini. Cei doi se'mbratisara, se sarutara, cand cineva a inceput sa tusasca in gradina surii. O jumătate de an inainte, o jumătate de an dupa intamplare, cine a trait cu junghiul mereu la inima, mereu de paza ? Cine n'a avut o zi buna ? Eu, Stano, mosneagul de acum.

Eu te-am pazit de pacat, ai marturisit tu vr'odata cum ai chinuit pe-un om, pe barbatul tau?".

Mitru tacu, privi departe prin perete.Stana se invineta, nu putu spune un cuvânt pana tarziu.

- "Tu ai stiut, Mitre ?" se auzi o soapta stinsa.- "Am stiut, am tacut, am rabdat si te-am pazit".

Baba nu cuteza sa-l priveasca.- "Am tacut si am rabdat stiind ca-i o pedeapsa de la Dumnezeu. Fagaduisem Anicai Natului s'o ieau de nevasta. Mi-era draga si ea. Tu erai mai bogata, si am lasat-o. Iata, Stano, adevaratele pacate! Ce insiri tu, sunt copilarii. Iata ce avem de spovedit!"

Si mosneagul stinse intre degetele groase flacara lumanarii. Intunerecul inneca odaia si pe cei doi batrani.